IV b 1
Rapsel

En Visa

Om Fadermordet

i Monå by af Munsala socken

den 5 Oktober 1893.

Af M. HOLMBERG.

Till Eder äkta makar! Samt unga söner all!
Jag några ord vill ställa, som I begrunda skall;
Hvarmed jag Er förkunnar en händelse så svår,
Som mig och andra flera, så djupt till sinnes går.

På solbelysta näjder af Bottenhafvets strand
Uti vårt Österbotten, vårt finska fosterland;
På ländig mark och moar, hus Munsala och se'n
Med sina byar stora, och kyrka stor af sten.

Från templets höga läge; en sträcka sydligt hän
En mil, ja något mera, så kommer man till sjön,
Där invid stranden flacka, så ligger Monå skön,
Knuts hemman ock där finnes på stolta kullars krön.

Där bodde man och hustru, som dit inflyttat har.
Sju barn de redan hade; men vänskap fans ej kvar.
I kif och strid de lefde; och huslig fred var slut.
Den äldsta sonen redan, till västern vandrat ut.

Den andre sonen Wilhelm, re'n tjugo år ock var,
Samt gaf sig ut att strida, med modren, mot sin far.
För väldigt slag på hjässan, till golfvet fadren föll;
Se'n afskars fadrens strupe med knif, som Wilhelm höll.

Nu lifvets gnista slocknat; där fadrens lik nu låg.
På denna vilda handling, nu ingen annan såg,
Än yngre barn och modren; ty redan det var natt.
Men likväl, mor och Wilhelm, i bojor sattes fast.

Den fallnes kropp på kärra, de drogo ut på väg
Ett stycke bort från gården; han lade påk och sten
Vid offrets bräckta hufvud, att det skull' se så ut
Som annan honom slagit och gjort på lifvet slut.

Då nästa morgon grydde och grannar liket såg
Blef Wilhelm se'n en fånge; då rann det i hans håg
Sitt illdåd att bekänna inför befallningsman.
Hans samvetsröst det kräfde, som ingen tysta kan.

Han sattes att bevakas, invid Nykarleby,
Tillika med sin moder; men tänkte då förty:
Nu bär det rakt åt skogen, jag måste rymma fort;
Det lyckades ock skurken att sedan slippa bort.

Men greps par dagar sedan, ej långt ifrån hembyn
Af flera man tillika, men slapp ock då ur syn
Till långt i höga norden, till staden Uleåborg;
Där greps han af polisen, ej långt ifrån dess torg.

Hans dom är nu afkunnad, samt modrens likaså;
I fängelse och jämmer, för all sin tid han må
Sin bragd få dyrt betala, och tårar fälla då.
Men modrens straff aftjänas, på endast tvänne år.

Som orsak man uppgifvit, till denna hemska bragd,
Att han var mycket knarrig, som sonen lagt i graf.
Att modren äfven felat i mången hustruns plikt.
Så vittnen hafva språkat; man kan ju anta' slikt.

Ack kära husbond' Jakob! Hvi var du ofta vred?
Och du hans maka Brita! Hvi deltog du i strid?
Hör på du Wilhelm grymma: Du barnasjäl ej bar,
Då du så gräsligt slaktat din egen enda far.

Då hemmets frid är borta, då saknas trefnad all;
Men bättre fly än fäkta uti ett sådant fall.
Ej länder dig till heder att öfva kif och strid,
Ty Gud har män'skan kallat att vandra uti frid.

Om hustru, barn och maka, i huset lefver säll,
Då vill man ej försaka, så'nt folk så gladt och snäll;
Men de som ständigt träta och mulna sig beter,
Man ej af dem vill veta, och mången åt dem ler.

Hur ynklig, kära vänner, en sådan tafla är;
Familjens hela jämmer ett kristligt hjärta tär.
Nu evigheten slukat den som var man och far,
Och hjärtlig sorg månd' fräta, så hustru såsom barn.

Nu står på fadersgriften en sorgsen barnakår,
Som saknar stöd på jorden, se'n fadren lad's på bår.
Må Herren sig förbarma nu öfver sorgens hem,
Och sist de sorgsna taga till sig i himmelen.

En större sorg och kvida man knappast skåda får,
Den gård som stod väl bärgad i Monå, öde står.
Att gråta här ej hjälper, för barn, för släkt och vän,
Ty fadersblodet ropar alt upp i himmelen.

Så tänk nu usla broder: din' späda syskon små
Nu måste, öfvergifna, med våta kinder gå;
På heta ökensanden med vandringsstaf i hand;
Och under all sin vandring, beklaga broders band.

Förgäfves de månd' ropa på hulda far och mor
När detta lifvets törnen tillfogar hjärtat sår;
När ökenvinden tärer på plantans rot och knopp;
Och vill ur bröstet jaga all trefnad, frid och hopp.

Den ligger nog i grafven, som ondskan ditsänkt har,
Och de som fångna blifvit ha sina bojor kvar.
Hvem är som torkar tåren när kinden bräns däraf?
Hvem hjälper plantor svaga? Hvem lindrar sorgens kval?

Nu kära söner unga som ännu äga hem!
Hvad synes Er om detta? Hvad tänken I om dem
Som råkat i elände? Men Ni som fri och säll
Ej saknar bröd i huset, ej skydd när det blir kväll.

Var lydig in i döden och vörda ömt din far!
Ty han och ingen annan dig tager i försvar.
Ett fadershjärta blöder vid barnens brist och nöd
Men likväl mången vållar sin faders harm och död.

Du unga flicka kära, du än som planta står!
Du kan ju få en make och bli så stygg och hård;
Och lyda eget sinne som ondskan tänder opp,
Ty också frö till ondskan väl finnes i din kropp.

Och kvinna du som äger din man i huset kvar!
Din man som Gud dig gifvit, som ock din herre är.
Du kvinna är och blifver på denna usla jord,
Låt godhet, men ej ondska, för andra blifva spord.

Du är ju en furstinna uti din herres hus!
Se till att allt därinne, är idel frid och ljus.
Blott du är fridsam funnen så går alt väl i hand,
Fast också mannen knarrar en mulen stund ibland.

En klok och dygdig kvinna har knapt en elak man,
Ty hela hennes väsen förjagar själfver fan.
Men onda arga hustrur gör goda karlar ond,
Ty deras hvassa tunga den brukas allan stund.

Du som är man och make, du borde akta dig
För onda ord och trätor, och var ej ilskelig.
Ty sådant tillhör dårar men ej förståndigt folk.
Och munnen, jämte tungan, är alltid hjärtats tolk.

Om du har onder blifvit, tag icke Adams tråd,
Och skyll ej alt på Eva fastän hon gaf dig råd.
Du likväl måste svara för alla egna brott,
Förståndet, ja och makten, har fallit på din lott.

I alla kära vänner, så kvinna såsom man,
I höga, små och stora, I låga, så ock barn;
I ären stoft och aska under Guds klara sol,
Vi må väl straffas alla om vi är ond och ful.

Farväl nu mina vänner! Jag hoppas stadelig,
Att denna mörka tafla ej mera visar sig,
I Munsala församling där slikt knapt förr är händt,
Från dennes första början, såvidt jag har mig kändt.

ÅBO AKADEMIS BIBLIOTEK
B-SERIEN

Nykarleby, J. W. Nesslers boktryckeri 1893.